

ДОКЛАД

**за изпълнение на задание относно проучване на животинския свят и местообитанията на видовете в природна забележителност „Данов хълм”,
гр. Пловдив.**

Изготвил: д-р Весела Митковска

1. Описание на използваната при проучването методика.

Теренното проучване е проведено в периода юни – август 2014 г. съобразно определения в заданието срок. Необходимо е да се отбележи, че този период, не е напълно достатъчен за обективна и пълна оценка на видовия състав. За изучаване на бозайниците (без прилепи) на територията на ПЗ „Младежки хълм” бяха приложени следните методи:

- Метод на капаноденонощията за установяване на видовия състав на дребните бозайници от разред Насекомоядни и разред Гризачи, провеждан чрез залагане на живоловни капани тип „Sherman”. Поради неголямата си площ и интензивно антропогенно присъствие заради близостта с главната пешеходна улица, изборът на места за залагане на капани беше чувствително затруднен. Капанолиниите бяха локализирани в установените потенциални за дребни бозайници местообитания главно

по западния и северен склон на хълма, които са гъсто обрасли с храстовидна и дървесна растителност.

- Трансектен метод за наблюдение и картиране на следи, екскременти, активни ходове и убежища и други следи от жизнена дейност на видовете от бозайната фауна.

- Анкетен метод – проведен с лица работещи на територията на ПЗ „Данов хълм”, чести посетители, както и живущи на улиците влизащи или в близост до границите на ПЗ „Данов хълм”.

За систематично определяне и идентификация на следи от жизнената дейност на бозайниците са използвани следните определители и помощна литература: Ошмарин и Пикунов (1990), Пешев и кол. (2004), Попов и Седевчев (2003), Соколов и Рожнов (1979), Bang (2001), Macdonald & Barret (1993).

2. Обобщена информация за богатство на таксоните, общ брой на видовете.

Направеният литературен преглед показва, че специализирани мамалиологични изследвания на територията на ПЗ „Данов хълм” не са провеждани.

Резултатите от теренните изследвания показаха присъствието на общо 4 вида от клас Бозайници (без Прилепи) принадлежащи към 3 семейства на 2 разряда – Насекомоядни (Insectivora) и Гризачи (Rodentia) и Хищници (Carnivora).

РАЗРЕД НАСЕКОМОЯДНИ (INSECTIVORA)

Сем. Къртицови – Talpidae

- Европейска къртица (*Talpa europea* Linnaeus, 1758)

Къртичини са регистрирани в обработваните и поливани от ОП „Градини и паркове” лехи в парковата зона, както и в дворовете на къщите влизащи в границите на ПЗ „Данов хълм”.

РАЗРЕД ГРИЗАЧИ (RODENTIA)

Сем. Катерицови – Sciuridae

Катерица (*Sciurus vulgaris* Linnaeus, 1758)

Катерица от западната паркова част на хълма (N42°8'42" и E24°44'45")

Катерицата се среща в гъсто залесения с висока дървесна растителност западен склон на хълма. Фактът, че за нея не е съобщено в приетия през 2003 г. План за управление показва, че видът се е разселил на територията на парка през последното десетилетие и днес е постоянен фаунистичен елемент.

Сем. Мишкови – Muridae

- Домашна мишка (*Mus musculus domesticus* Schwarz, Schwarz, 1934)
- Черен плъх (*Rattus rattus* Linnaeus, 1758)

Уловът с живоловни капани доказва присъствието на двата синантропни вида на територията на хълма. В периода на теренните изследвания представители на горските мишки от род *Apodemus* не са уловени.

3. Видове с природозащитен статус.

От установените в ПЗ „Хълм на Освободителите“ 4 вида бозайници, само един вид – катерицата има природозащитен статус. Катерицата (*Sciurus vulgaris*) фигурира в Приложение III на Бернската конвенция, а съгласно списъка на IUCN, видът е включен в категорията нисък ръст – близо до застрашен.

4. Оценка на богатството на установените групи животни спрямо това в страната.

Резултатите от теренните изследвания на територията на ПЗ „Данов хълм” показаха, че установеният видов състав на бозайниците (без прилепи) не е богат в сравнение с общо установения за страната. От срещаните се в България 68 вида бозайници (без прилепи) принадлежащи към 22 семейства на 8 разряда (Пешев и кол., 2004), на територията на „Младежки хълм” се срещат 4 вида от 3 семейства на 2 разряда.

От разред Насекомоядни (Insectivora) е установен 1 вид от общо 10 вида (3 семейства) за страната – европейската къртица (*Talpa europea*).

Разред Гризачи (Rodentia) е представен от общо 3 вида (от 31 за страната) принадлежащи към 2 семейства (Sciuridae и Muridae) от общо 8 семейства за страната. Освен катерицата на хълма се срещат типичните синантропни видове очаквани в градска среда – домашната мишка и черния плъх.

5. Настъпили изменения във видовия състав и състоянието на отделните групи животни

На територията на ПЗ „Младежки хълм” не са провеждани специализирани мамалиологични изследвания, поради което липсват научни данни относно бозайниците (без прилепи) в района. Ето защо единственото сравнение може да бъде извършено на базата на данните изготвени от експертите работили по приетия през 2003 г. План за управление.

Фактът, че за катерицата не е съобщено в приетия през 2003 г. План за управление показва, че видът се е разселил на територията на парка през последното десетилетие. При всяко теренно посещение са наблюдавани екземпляри, което показва, че въпреки малката си площ хълма предлага условия за размножаване на вида.

Регистрация на вида Сляпо куче (*Nannospalax leucodon* Nordmann, 1840) от разред Rodentia не беше осъществена по време на настоящите теренни изследвания.

6. Отрицателно действащи фактори (вкл. и териториално, ако е необходимо) и препоръки за опазване. Видове с намаляваща численост. Причини.

По отношение на регистрираните от бозайната фауна видове не са установени отрицателно действащи фактори. Препоръки могат да се направят по отношение на опазването на единствения вид с консервационна значимост – катерицата:

- включване на вида в информационните табла с цел информиране на посетителите за консервационни му статус;
- залесяване с цел увеличаване на подходящите за вида местообитания на територията на хълма.

7. Видове, които трябва да бъдат обект на специални мерки.

От бозайната фауна на територията на ПЗ „Данов хълм” обект на специални мерки трябва да бъдат видовете с консервационно значение. Единственият такъв вид е катерицата и усилията трябва да бъдат насочени към информиране на обществеността за консервационното значение на вида в европейски мащаб с цел необезпокояване и опазване на популацията.

8. Източници на информация.

Ошмарин П., Д. Пикунов, 1990. Следы в природе. Москва, Изд. Наука, 308 с.

Пешев, Ц., Д. Пешев, В. Попов, 2004. Фауна на България. Т. 27. Mammalia. София, Академично издателство „Проф. Марин Дринов“, 632 с.

План за управление на ПЗ „Данов хълм”, 2003 г.

Попов, В., Ат. Седефчев, 2003. Бозайниците в България. Определител. С., Геософт, Б-ка “Витоша”, 291. с.

Соколов В., В. Рожнов, 1979. Территориальность, агрессивность и маркировка у куных (Mustelidae). Сб. Трудов зоол. Музея МГУ, т. XVIII, 163 – 214.

Bang P., 2001. Animal Tracks and Signs. Oxford University Press, 264 pp.

Macdonald D., P. Barret, 1993. Mammals of Britain & Europe. Harper Collins Publ., 312 pp.

9. Приложения:

Приложение 1. Списък с установените видове и природозащитния им статус

№	Таксон	Вид Българско /Латинско име/	Ендемит	Реликт	Защитен вид	Червена книга на България	Застрашен вид	Бонска конвенция	Директива 92/43 или 79/409	CITES
Бозайници										
1.	Разред Insectivora Сем. Talpidae	Европейска къртица (<i>Talpa europea</i> Linnaeus, 1758)	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	Разред Rodentia Сем. Sciuridae	Катерица – <i>Sciurus vulgaris</i> (Linnaeus, 1758)	-	-	Бернска конвенция – Приложение III	-	В червения списък на IUCN – категория - нисък риск – близо до застрашен	-	-	
3.	Разред Rodentia Сем. Muridae	Домашна мишка (<i>Mus musculus domesticus</i> Schwarz, Schwarz, 1934)	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	Разред Rodentia Сем. Muridae	Черен плъх (<i>Rattus rattus</i> Linnaeus, 1758)	-	-	-	-	-	-	-	-
	Общо:3семейства 2разреда	4	-	-	1	-	1	-	-	-

Приложение 2 - GPS информация

№	Вид: Българско /Латинско име/	GPS N	GPS E	местообитание	Убежище (пещери, дупки, колонии, гнезда, бърлоги и др)	Следи от жизнена дейност
Бозайници						
2.	Катерица – <i>Sciurus vulgaris</i> (Linnaeus, 1758)	N42°8'42"	E24°44'45"	Парк с широколистни дървета	-	-

